

Előszó

Az emberi hibák és gyarlóságok igen gyakran az erények köntösében jelennek meg, Külsőképen így erényeknek is látszanak, az emberek ilyeneknek vélik és hiszik; pedig voltaképen nemcsak hogy nem erények, hanem az erények szöges ellentétei, hibák azok. Ezért a szigorúságot igazságosságnak, a belső elkeseredésből fakadó szótlanságot érett megfontolásnak vélik; a csacska­ ságot nyájasságnak, a túlaradó jókedvet lelkivigasságnak, a komorságot méltóságos komolyságnak, a lassúságot megfontoltságnak gondolják. Vagy a nagy szolgaszemélyzetet és bőséges asztalt nem tiszteletreméltóságnak mondják-e? Nem tartják-e a pazarlást jószivű adakozásnak, míg a fősvénységet a jövőről való gon-

doskodásnak? Nem minősítik-e a makacsságot állhatatosságnak; a hamisságot okosságnak; az álszenteskedést szent életnek? Nem mondják-e a nemtörődömségre, hogy az szelidség, a kandi kíváncsiskodásra, hogy az bölcs körültekintés; a hiú dicsőséghajhászásra, hogy az becsületkeresés? Nem tévesztik-e össze a reményt a vakmerő bizalommal; az érzékies, testi szeretetet a magasztos szeretettel? Vagy nem azt mondják-e, hogy szinte ég, buzog az igazságért, pedig a valóságban csak vakmerően vádol és korhol az illető? és azt, aki csak csupa önzésből és haszonból néz el valamit, már szelidnek kiáltják ki. S hányszor türelmesnek, békésnek, jóságosnak hirdetik azt, aki pedig csakis azért nem meri feddő szavát felemelni, mert kislelkű, mert gyáva.

Az élet telides teli az ilyesmikkel. Pedig hát a hamis pénznek nincs értéke, azért mit sem vásárolhatunk; a mennyek országát annál kevésbbé

vásárolhatjuk meg talmi hamis erényekkel.

Vannak azután emberek, kikkel szinte velük születnek bizonyos természetű ajándékok, erények. Például az egyik már természeténél fogva alázatos, a másik jóságos, a harmadik szerény, adakozó, irgalmas, türelmes. De ezek még mindig nem olyan értékek, melyeken megvásárolhatnánk az örök jutalmat, az Isten országát. Másféle erény kell ide: az Isten kegyelmével átszőtt, az ő ingyenes adományából fakadó s így érdemszerző erény.

De sokan tévednek abban is, hogy éppen tudatlanságuknál fogva hibáknak minősítik az ilyen Isten ingyenes adományából született erényeket. Az igazságosságot szigorúságnak tekintik, az érett gondolkodást elkeseredésnek tartják, a jövőről való gondoskodást fösvénységnek gondolják, az állhatatosságot pedig makacsnak. Nem egyszer alázatosságból fakad a tett, de hiú dicsőség kere-

sést hámoznak ki belőle. Az élet-szentség megnyilvánulása valami, de álszenteskedést, kérkedést, feltűnési vágyat fedeznek fel benne. Az igazság szeretete hevít minket, de az emberek megállapítják rólunk, hogy boszszúállás vezérelt bennünket. A szeretet indít valamire s tettünkben csak gyűlöletet és csipkelődést látnak. — Hányszor igaz, magasztos szeretet tölti el szívünket és tetteinket, mások mégis érzékies szeretetből fakadónak mondják. Hiába vezérelt bennünket a legtisztább szándék, mégis azt rebesgetik, hogy holmi földi, ideiglenes haszon, élvezet, vigasztalás miatt cselekedtünk. S így van ez sok minden másban.

Éppen ezért nagyon nehéz dolog megkülönböztetni az erényt annak ellentététől, a hibától. Azután minden erénynek van több foka, az elsőt ugyan Isten ülteti el az ő nagy bőkezűségéből az ember lelkébe, s ez ott gyökeret ver, növekszik, kifejlődik, megéri, azért mindenkor csak

egyedül azt kell vizsgálnunk, hogy melyek a lélek igazi és tökéletes erényei, mert csakis ezek teszik az embert Isten előtt kedvessé.

Szóljunk először a szeretetről, mert ez minden erénynek szülőanyja, minden erény disze, koronája.